

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет:Философски.....

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

(код и наименование): Теорията за идентичността в Аристотеловата *Физика* (спецкурс)

Преподавател: доц. д-р Тодор Полименов

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	15
	Семинарни упражнения	15
	Практически упражнения (хоспетиране)	--
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси		
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	курсова работа	100%
2.		

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Анотация на учебната дисциплина:

Физика се нарежда сред най-големите съчинения на Аристотел, но нейната систематична тежест в *Corpus Aristotelicum* не е просто функция от големия обем. Понятията и позициите, които биват развити в това съчинение, играят централна роля в Аристотеловата философия. Историческото влияние на *Физика* е също внушително: повече от 1800 г., до времето на Галилей, тя задава хоризонта за мислене на природата. Ето защо има нещо повече от преднамерена екстравагантност в думите на Хайдегер, че *Физика* е „никога не промислената докрай основна книга на западната философия“.

Физика заема междинно място между ранната онтология на Аристотел, така както тя е намерила израз в малкото съчинение *Категории*, и неговата зряла онтологическа теория, развита в книги VII, VIII IX на *Метафизика*. Докато в *Категории* въпросът за ‘субстанцията’ – за първично биващото – е разгледан от перспективата на една теория за предикацията и така като субстанции биват идентифицирани конкретните индивидуални предмети (напр. този човек, този кон), то въпросът за субстанцията в *Метафизика*, преформулиран в смисъла на въпроса за ‘субстанциалността’ на субстанциите (т.е. за онова в тях, което е причина на тяхното битие), предполага различаването на два аспекта в конкретните предмети: материя и форма, и тогава като субстанция бива идентифицирана тяхната видова форма. Разграничението между материя и форма обаче е резултат тъкмо от проведения във *Физика* анализ на ‘движението’, т.е. на изменението (и устойчивото) в света на нещата, които съществуват по естествен начин (за разлика напр. от начините на съществуване, свойствени за областите на математическите обекти или на артефактите).

Във *Физика* – противно на очакванията, които бихме могли да имаме с оглед на модерното понятие за природа и наука, – Аристотел не се опитва да открие и формулира законите, по които протичат природните процеси, а отива една крачка назад и задава философския въпрос за факторите, които характеризират всеки вид изменение изобщо. В рамките на този въпрос – заедно с въвеждането на категориите *материя* и *форма* – той полага основите на една теория за идентичността, която следва да обясни какво всъщност е онова, което прави от един индивидуален предмет точно този предмет и което позволява неговата разпознаваемост като един и същ в хода на претърпяваните от него промени. При това една специфична черта на Аристотеловия анализ – предизвикваща особен интерес от съвременна гледна точка – е обстоятелството, че при прокарването на своите онтологически дистинкции и изковаването на своите основни понятия Аристотел се ориентира спрямо употребата на езика: той изхожда от наблюдение на начина, по който говорим за света и промените в него и по който битийните зависимости получават израз в езика.

Цел на курса е запознаване с основните понятия на Аристотеловата онтология като субстанция и акциденция, материя и форма, възможност и действителност, изменение, възникване, загиване и др. с помощта на прочит и интерпретация на първата книга на *Физика*. Подходът ще бъде аналитичен, ще се представят позиции и ще се реконструират аргументи. Текстът на *Физика* ще бъде контекстуализиран и исторически, най-вече в рамките на Аристотеловата философия, но на преден план ще стои систематичният интерес: да се очертае радващия се на особено внимание през последните няколко десетилетия есенциализъм на Аристотел.

Предварителни изисквания:

Няма.

Очаквани резултати:

- въвеждане в теоретичната философия на Аристотел;
- запознаване с основните понятия на Аристотеловата онтология (субстанция, акциденция, форма, материя, изменение, възникване и др.);
- анализ на темите на *Физика* и теорията за изменението;
- прочит на първата книга на *Физика*;
- реконструиране на есенциализма на Аристотел.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
	<p>Историческото и систематичното място на Аристотеловата философия; основните черти на Аристотеловата онтология; позицията на <i>Физика</i> между <i>Категории</i> и <i>Метафизика</i>; теорията за изменението; наченки на една теория за идентичността; есенциализмът.</p> <p>Тези теми следва да служат като рамка за един детайлен прочит на първата книга на <i>Физика</i>, която от 2012 г. е достъпна и в български превод, направен от проф. Цочо Бояджиев.</p>	

Конспект за изпит

№	Въпрос

Библиография**Основна:**

- Аристотел: *Съчинения в шест тома, том II, част I – Физика*. Пр. Цочо Бояджиев, София: „Захарий Стоянов“, 2012.

Допълнителна (опционална):

- Ross, W. D.: *Aristotle's Physics. A revised text with introduction and commentary*. Oxford: Oxford University Press, 1936.
- Wagner, H.: *Aristoteles. Werke in deutscher Übersetzung. Bd. 11. Physikvorlesung*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1967.

Дата: 25.06.2013

Съставил:

доц. д-р Тодор Полименов